

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 135
din 20.03.2003

privind meșteșugurile artistice populare

NOTĂ:

În cuprinsul legii, sintagma „Ministerul Culturii și Turismului” se substituie prin sintagma „Ministerul Culturii” prin *LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443*

În cuprinsul Legii sintagma "Ministerul Culturii" se înlocuiește cu sintagma "Ministerul Culturii și Turismului" prin *LP211-XVI din 29.07.05, MO132-134/07.10.05 art.631*

Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul și obiectul legii

(1) Prezenta lege are drept scop crearea cadrului juridic pentru activitatea meșterilor populari în vederea păstrării meșteșugurilor artistice populare (în continuare - meșteșuguri artistice) și dezvoltării lor pe baza tradițiilor autentice ale artei populare.

(2) Obiectul de reglementare al prezentei legi îl constituie activitatea în domeniul meșteșugurilor artistice, activitate ce include atât aspectul creator, cât și cel social-economic și cultural al fenomenului.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

meșteșug artistic (artizanat) - formă de manifestare a artei populare, activitate de creare a obiectelor cu valoare artistică și utilitară, cu aplicarea unor procedee tehnico-artistice preponderent manuale, care contribuie la păstrarea și dezvoltarea tradițiilor artei populare și la satisfacerea necesităților spirituale și materiale ale populației;

meșter popular (artizan) - meșteșugar, persoană calificată într-un meșteșug artistic, care creează obiecte de artizanat;

obiect de artizanat - obiect cu valoare artistică și utilitară, confecționat potrivit tradițiilor meșteșugului artistic respectiv;
model-etalon al obiectului de artizanat - model, reprezentând un produs meșteșugăresc finit, desen (schemă), machetă, destinat reproducerii, inclusiv prin utilizarea variației creative;
variație creativă - metodă de reproducere a modelului-etalon al obiectului de artizanat, care presupune schimbări și completări sub aspect compozițional, ornamental, cromatic, plastic, precum și alte interpretări artistice și tehnologice ale modelului-etalon, fără a coborî nivelul artistic și calitatea de executare a obiectului de artizanat.

Articolul 3. Principiile generale de reglementare a activității în domeniul meșteșugurilor artistice

Activitatea în domeniul meșteșugurilor artistice este reglementată în baza următoarelor principii generale:

- a) garantarea libertății de creație;
- b) garantarea dreptului meșterilor populari de a activa independent și de a se asocia în structuri cu diverse forme juridice de organizare, prevăzute de legislație;
- c) susținerea de către stat a meșteșugurilor artistice, precum și a activității de cercetare științifică în domeniu;
- d) promovarea colaborării internaționale în domeniul cercetării, păstrării și dezvoltării meșteșugurilor artistice.

Articolul 4. Activitatea meșterilor populari, a organizațiilor lor și a întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice

(1) Activitatea meșterilor populari, a organizațiilor lor și a întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice se desfășoară în baza Constituției Republicii Moldova, a Legii culturii, precum și în baza prezentei legi.

[Art.4 al.1) modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

(2) Calitatea de meșter popular se autentifică printr-un certificat, eliberat în baza prezentei legi.

[Art.4 al.2) modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

(3) Meșterul popular este în drept să-și desfășoare activitatea atât în baza contractelor cu persoane juridice, cât și în calitate de întreprinzător individual, fără a se înregistra ca persoană juridică. Meșterul popular poate să-și desfășoare activitatea în diferite forme juridice de organizare prevăzute de lege.

[Art.4 al.3) modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

(4) Meșterii populari, în scopul păstrării, dezvoltării și propagării meșteșugurilor artistice, pot crea, din proprie inițiativă, uniuni de creație, asociații, fundații și alte tipuri de organizații neguvernamentale.

(5) Activitatea meșterilor populari este coordonată de Uniunea Meșterilor Populari din Moldova - uniune de creație care reunește cei mai reprezentativi meșteri populari din țară și care activează conform statutului său, având drept scop păstrarea, dezvoltarea și propagarea meșteșugurilor artistice.

(6) Membri ai Uniunii Meșterilor Populari din Moldova pot deveni meșterii populari, organizațiile lor și întreprinderile din domeniul meșteșugurilor artistice, în modul stabilit de statutul uniunii.

(7) În categoria de întreprinderi din domeniul meșteșugurilor artistice se încadrează persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, în al căror volum total al producției anuale de mărfuri și servicii obiectele de artizanat constituie

cel puțin 50 la sută. Atribuirea la categoria respectivă de întreprinderi se efectuează de către Consiliul de Expertiză Tehnico-Artistică (C.E.T.A.), care este instituit și funcționează pe baze obștești, în modul stabilit de prezenta lege.

[Art.4 al.7) modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

Articolul 5. Atribuirea produselor meșteșugărești la categoria obiectelor de artizanat

(1) Atribuirea articolelor produse de întreprinderile din domeniul meșteșugurilor artistice la categoria obiectelor de artizanat se efectuează în baza hotărârii C.E.T.A.

(2) Se consideră obiecte de artizanat produsele meșteșugărești a căror tehnologie de confecționare permite utilizarea principiului variației creative a modelului-etalon al obiectului de artizanat, exceptând:

a) articolele de croitorie confecționate cu ajutorul mașinilor de brodat automate ori semiautomate, fără utilizarea brodatului manual ori a celui executat prin procedee mecanice care permit variația creativă;

b) articolele din pânză decorate prin imprimare fotografică, fără utilizarea procedeeleor de ornare manuală;

c) țesăturile, covoarele și alte articole țesute la mașină, fără utilizarea procedeeleor de executare manuală;

d) articolele confecționate la mașini de tricotat automate, fără utilizarea tricotatului sau brodatului manual ori a altor procedee de decorare manuală;

e) articolele din ceramică confecționate prin turnare, fără o ulterioară ornare, modelare sau aplicarea altor procedee manuale de decorare artistică;

f) articolele de feronerie și giuvaiergerie confecționate prin ștanțare și turnare (cu excepția celor executate după modele din ceară), fără utilizarea unor procedee manuale de prelucrare artistică a metalelor - ștemuire, gravare, ornare, imprimare etc.;

g) alte articole confecționate prin procedee mecanice, cu utilizarea unor motive din arta populară.

Articolul 6. Pregătirea profesională în domeniul meșteșugurilor artistice

(1) Pregătirea profesională în domeniul meșteșugurilor artistice se realizează în instituțiile de învățământ secundar profesional, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

(2) Meșterii populari, organizațiile lor și întreprinderile din domeniul meșteșugurilor artistice au dreptul la efectuarea pregătirii profesionale în bază de ucenicie.

(3) Evaluarea și certificarea profesională a ucenicilor se realizează de o instituție de profil licențiată.

[Art.6 al.3) modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

Capitolul II
COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE
ȘI ALE ACADEMIEI DE ȘTIINȚE

Articolul 7. Competențele Ministerului Culturii

Ministerul Culturii:

a) elaborează politica de stat în domeniul meșteșugurilor artistice și coordonează activitatea din domeniu;

b) participă la elaborarea programelor de stat privind păstrarea și dezvoltarea meșteșugurilor

artistice;

- c) constituie comisii specializate în scopul elaborării și implementării programelor de stat privind păstrarea și dezvoltarea meșteșugurilor artistice;
 - d) elaborează și aprobă regulamentul privind aprecierea valorii obiectelor de artizanat și atribuirea acestora la categoria obiectelor de artă meșteșugărească;
 - e) instituie și ține Registrul național al obiectelor de artă meșteșugărească;
 - f) susține activitatea în domeniul meșteșugurilor artistice prin achiziționarea în patrimoniul statului a celor mai valoroase obiecte de artizanat;
 - g) înaintează propuneri privind acordarea de facilități fiscale, de subvenții bugetare și de credite preferențiale meșterilor populari, organizațiilor lor și întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice;
- [Art.7 lit.h) exclusă prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]*
- i) creează baze de date privind meșteșugurile artistice;
 - j) contribuie la crearea centrelor de păstrare, dezvoltare și propagare a meșteșugurilor artistice;
 - k) întreprinde alte măsuri de susținere a meșterilor populari, a organizațiilor lor și a întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice.

Articolul 8. Competențele Ministerului Educației

Ministerul Educației:

- a) coordonează elaborarea și aprobă programele și manualele de educație tehnologică în domeniul meșteșugurilor artistice pentru diferite tipuri de instituții de învățământ;
- b) efectuează atestarea și conferă grade didactice meșterilor populari angajați în învățământ, conform actelor normative în domeniu;
- c) aprobă programele de instruire, perfecționare și recalificare a cadrelor didactice și a meșterilor populari care activează în învățământul preuniversitar;
- d) aprobă cererile meșterilor populari, ale organizațiilor lor și ale întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice privind pregătirea profesională în bază de ucenicie;
- e) determină instituțiile de profil care vor evalua și certifica persoanele a căror pregătire profesională s-a făcut în bază de ucenicie;
- f) efectuează stimularea materială a pedagogilor ai căror discipoli au fost distinși la concursurile naționale și internaționale.

Articolul 9. Competențele Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei asigură monitorizarea pieței interne a forței de muncă și organizează pregătirea profesională în domeniul meșteșugurilor artistice a persoanelor din rîndul șomerilor.

[Art.9 modificat prin LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443]

Articolul 10. Competențele autorităților administrației publice locale

Autoritățile administrației publice locale:

- a) aprobă programele locale de susținere și dezvoltare a meșteșugurilor artistice;
- b) acordă, în modul stabilit de lege, meșterilor populari, organizațiilor lor și întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice facilități fiscale și de altă natură;
- c) atribuie în folosință, în mod prioritar, meșterilor populari, organizațiilor lor și întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice terenuri din fondul de rezervă al unității administrativ-teritoriale, în condițiile legii;

- d) oferă, în mod prioritar, meșterilor populari, organizațiilor lor și întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice, pentru vânzare sau închiriere, bunuri imobile din proprietatea unității administrativ-teritoriale;
- e) acordă meșterilor populari, organizațiilor lor și întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice facilități privind asigurarea cu materii prime, materiale, piese de schimb, utilaje și mijloace de transport;
[Art.10 lit.f) exclusă prin LP177-XVI din 20.07.07, MO117-126/10.08.07 art.534]
- g) asigură selectarea persoanelor pentru cursurile de pregătire profesională în domeniul meșteșugurilor artistice;
- h) contribuie la crearea centrelor de păstrare, dezvoltare și propagare a meșteșugurilor artistice;
- i) sprijină întreprinderile și secțiile de invalizi ce produc obiecte de artizanat;
- j) stimulează deschiderea unor unități specializate în comercializarea obiectelor de artizanat;
- k) întreprind alte măsuri de păstrare și dezvoltare a meșteșugurilor artistice.

Articolul 11. Competențele Academiei de Științe

Academia de Științe:

- a) efectuează cercetări științifice în domeniul meșteșugurilor artistice;
- b) participă la elaborarea direcțiilor strategice de păstrare și dezvoltare a meșteșugurilor artistice;
- c) editează lucrări științifice și de popularizare a meșteșugurilor artistice;
- d) oferă instituțiilor și persoanelor particulare interesate servicii de consultanță în domeniul meșteșugurilor artistice.

Capitolul III

REALIZAREA ȘI PROTECȚIA DREPTULUI DE PROPRIETATE ASUPRA OBIECTELOR DE ARTIZANAT

Articolul 12. Garantarea dreptului de proprietate asupra obiectelor de artizanat

Dreptul de proprietate asupra obiectelor de artizanat este inalienabil și se exercită sub formă de proprietate privată sau publică, în modul și în limitele stabilite de prezenta lege și de alte acte normative.

Articolul 13. Garantarea drepturilor de autor asupra obiectelor de artizanat

Obiectele de artizanat sînt ocrotite prin dreptul de autor, conform legislației naționale și convențiilor internaționale cu privire la proprietatea intelectuală la care Republica Moldova este parte.

Articolul 14. Includerea obiectelor de artizanat în Registrul național al obiectelor de artă meșteșugărească

Obiectele de artizanat cu valoare deosebită pot fi incluse, cu consimțămîntul proprietarului (autorului), în Registrul național al obiectelor de artă meșteșugărească. Includerea se face la propunerea unei comisii speciale, instituite de Ministerul Culturii.

[Art.15 exclus prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

Capitolul IV

CADRUL ECONOMIC AL ACTIVITĂȚII ÎN DOMENIUL MEȘTEȘUGURILOR ARTISTICE

Articolul 16. Asigurarea financiară a activității în domeniul meșteșugurilor artistice

Meșterii populari, organizațiile lor și întreprinderile din domeniul meșteșugurilor artistice își desfășoară activitatea din contul mijloacelor proprii, inclusiv al veniturilor obținute din activități de producție, din contul subvențiilor bugetare alocate în cadrul proiectelor culturale și al programelor de păstrare și dezvoltare a meșteșugurilor artistice, precum și din alte venituri, în conformitate cu legislația.

Articolul 17. Garanțiile de stat în domeniul meșteșugurilor artistice

(1) Meșterii populari, organizațiile lor și întreprinderile din domeniul meșteșugurilor artistice pot beneficia de susținere financiară din partea statului, efectuată prin finanțarea unor programe sociale, științifice și culturale, în conformitate cu legislația.

(2) Alocațiile din bugetul de stat se distribuie prin intermediul autorităților administrației publice centrale de specialitate, iar cele din bugetele locale - prin intermediul direcțiilor de cultură ale autorităților administrației publice locale.

Articolul 18. Activitatea filantropică și sponsorială în ce privește meșterii populari, organizațiile lor și întreprinderile din domeniul meșteșugurilor artistice

Meșterii populari, organizațiile lor și întreprinderile din domeniul meșteșugurilor artistice pot beneficia de donații filantropice și de susținere sponsorială din partea persoanelor fizice și juridice din țară și de peste hotare în modul stabilit de legislație.

Capitolul V PROTECȚIA SOCIALĂ A MEȘTERILOR POPULARI

Articolul 19. Asigurarea meșterilor populari cu pensii și indemnizații

Asigurarea meșterilor populari cu pensii și indemnizații se efectuează în modul stabilit de legislație.

Articolul 20. Protecția socială a meșterilor populari

Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, sindicatele de ramură, Uniunea Meșterilor Populari din Moldova, alte organizații ale meșterilor populari și întreprinderile din domeniul meșteșugurilor artistice pot organiza centre instructiv-educative și de recalificare a meșterilor populari, presta servicii și aloca fonduri în scopul acordării de asistență socială meșterilor populari.

Articolul 21. Acordarea de facilități meșterilor populari

Autoritățile administrației publice locale, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat, private și obștești pot acorda meșterilor populari, organizațiilor lor și întreprinderilor din domeniul meșteșugurilor artistice facilități la achitarea serviciilor comunale și de transport, a arendei pentru imobilele închiriate etc. Aceste facilități se vor acorda și la transportarea, instalarea și organizarea de expoziții ale obiectelor de artizanat.

Articolul 22. Echivalarea în drepturi a membrilor Uniunii Meșterilor Populari din Moldova cu membrii altor uniuni de creație

Membrii Uniunii Meşterilor Populari din Moldova se echivalează în drepturi cu membrii celorlalte uniuni de creaţie din ţară.

Capitolul VI DISPOZIȚII FINALE

Articolul 23. Colaborarea internațională în domeniul meșteșugurilor artistice
Colaborarea internațională în domeniul cercetării, păstrării, dezvoltării și promovării meșteșugurilor artistice se realizează de Ministerul Culturii, Academia de Științe, Uniunea Meșterilor Populari din Moldova, precum și de alte instituții, organizații și persoane fizice care activează în acest domeniu.

Articolul 24. Dispoziții finale
Guvernul, în termen de 3 luni, va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI

Eugenia OSTAPCIUC

Chișinău, 20 martie 2003.
Nr. 135-XV.